

Finanšu ministrija

Smilšu iela 1, Rīga, LV-1919, tālr. 67095689, 67095578, fakss 67095503, e-pasts pasts@fm.gov.lv, www.fm.gov.lv

Rīgā

07.03.2023 Nr. 4.1-6/4 / 776

Uz 03.02.2023. Nr. 6-1/63

Latvijas Republikas tiesībsargam
tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Informācijai: Labklājības ministrijai
Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai
Valsts ieņēmumu dienestam

Par iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieturēšanu solidaritātes nodokļa administrēšanas ietvaros

Finanšu ministrija ir saņēmusi Latvijas Republikas tiesībsarga 2023.gada 3.februāra vēstuli Nr. 6-1/63 ar lūgumu informēt par risinājumu attiecībā uz tiesiskai kārtībai neatbilstošu iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieturēšanu solidaritātes nodokļa administrēšanas ietvaros. Minētā vēstule tika nosūtīta arī Labklājības ministrijai, Valsts ieņēmumu dienestam un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai.

Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts ieņēmumu dienestu, Labklājības ministriju un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru ir izskatījusi Latvijas Republikas tiesībsarga 2023.gada 3.februāra vēstuli Nr. 6-1/63 un sniedz savstarpēji saskaņotu viedokli.

Pateicamies par jūsu iesaisti un sniegto viedokli aprakstītās problēmsituācijas risināšanā.

Informējam, ka, izstrādājot grozījumus Solidaritātes nodokļa likumā 2017.gadā¹, normatīvais regulējums tika veidots situācijai, kurā visas iesaistītās personas (darba devēji, darba ņēmēji un pašnodarbinātie) veic visus nodokļu (valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, solidaritātes nodoklis un iedzīvotāju ienākuma nodoklis) maksājumus atbilstoši konkrētajos nodokļu likumos noteiktajam. Minēto grozījumu Solidaritātes nodokļa likumā izstrādes procesā netika atsevišķi vērtētas situācijas, kad darba devējam ir piešķirts nodokļu samaksas termiņa pagarinājums (šajā gadījumā valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu samaksas termiņa pagarinājums), vai citi tiesiskie risinājumi nodokļu

¹ Grozījumi Solidaritātes nodokļa likumā, kas stājās spēkā 2018.gada 1.janvārī ([Grozījumi Solidaritātes nodokļa likumā \(likumi.lv\)](#))

saistību izpildei, vai tam ir izveidojušies nokavētie nodokļu maksājumi (tajā skaitā arī nokavētie valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu maksājumi – gan darba devēja daļa, gan no darba ņēmēja ieturētā daļa²), kas attiecīgi ietekmē solidaritātes nodokļa samaksu³ un līdz ar to arī samaksātā solidaritātes nodokļa daļas ieskaitīšanu iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumos⁴.

Nodokļu samaksas termiņa pagarinājums ir viens no tiesiskajiem risinājumiem, kas paredz atbalstu godprātīgajam darba devējam brīdī, kad tam īslaicīgu finansiālu apstākļu dēļ ir apgrūtināta vai var būt apgrūtināta nodokļu saistību izpilde. Piešķirot nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu, darba devēja nokavēto nodokļu maksājumu samaksa tiek sadalīta termiņos vai atlikta uz noteiktu laiku, tādējādi no valsts puses dodot iespēju tam pārvarēt finansiālās grūtības un turpināt veiksmīgu uzņēmējdarbību.

Līdz ar to šobrīd esošais normatīvais regulējums nodokļu jomā skaidri nenosaka, kādai ir jābūt rīcībai situācijā, kad darba devējs dažādu apstākļu dēļ nav veicis valsts sociālās apdrošināšanās obligāto iemaksu maksājumus noteiktajā termiņā, kā rezultātā ir ietekmēta arī solidaritātes nodokļa samaksa un tā daļas ieskaitīšana iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumos.

Vērtējot jūsu vēstulē aprakstīto situāciju, uzskatām, ka, tā kā darba devējam likumā noteiktajā kārtībā ir piešķirts valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu samaksas termiņa pagarinājums, kas rezultātā iespaido arī darba ņēmēja nodokļu maksājumus, nav pieļaujami, ka tādējādi pasliktinās darba ņēmēja tiesiskā situācija. Tas – kā pamatoti norādīts jūsu vēstulē – būtu pretrunā ar Administratīvā procesa likuma 7. pantā noteikto tiesiskuma principu un 8. pantā noteikto tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, ievērojot mērķus, kuru dēļ tika izveidota pašlaik spēkā esošā likumā “Par valsts sociālo apdrošināšanu”, Solidaritātes nodokļa likumā un likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” ietvertā šo nodokļu maksājumu sasaiste un nomaksas kārtība.

Tādējādi informējam, ka gadījumos, ja darba devējam ir piešķirts valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu samaksas termiņa pagarinājums, Valsts ieņēmumu dienests ir radis pagaidu risinājumu, lai turpmāk netiktu iekasēta no solidaritātes nodokļa novirzāmā iedzīvotāju ienākuma nodokļa daļa no darba ņēmējiem pēc gada ienākumu deklarācijas iesniegšanas. Gada ienākumu deklarācijas administrēšanas procesa ietvaros, attiecībā uz darba ņēmējiem (solidaritātes nodokļa maksātājiem), Valsts ieņēmumu dienests sadarbosies ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru, lai nodrošinātu nepieciešamo informāciju saistībā ar solidaritātes nodokli.

Vienlaikus informējam, ka Finanšu ministrija, nepieciešamības gadījumā iesaistot arī citas institūcijas, plāno gatavot grozījumus tiesību aktos, lai rastu risinājumu pašlaik pastāvošajai problēmai. Minēto grozījumu izstrāde ir cieši saistīta ar vidēja termiņa nodokļu politikas pamatnostādņu izstrādes procesu, kura laikā plānots apskatīt dažādus ar nodokļiem saistītus jautājumus.

² Likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 18.pants.

³ Solidaritātes nodokļa likuma 3.pants nosaka, ka solidaritātes nodokļa objekts ir ienākums, kas noteikts likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 14. un 20.² pantā un pārsniedz attiecīgajam kalendāra gadam noteikto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru.

⁴ Solidaritātes nodokļa likuma 8.¹ un 9.pants.

Valsts sekretāre

(paraksts*)

B. Bāne

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Leite 25456014

Liga.Leite@fm.gov.lv

Šēfere 26189402

Evita.Sefere@fm.gov.lv

Radzjušonoka 67121815

Marija.Radzjusunoka@vid.gov.lv